

Izhajajo vsako jutro.

Veljajo do konca leta 1918 20 K.

Za četrt leta K 10.—

Mesečno K 3-50.

Posamezna številka 20 v.

Oglasi po dogovoru.

NOVICE

Uredništvo in upravnništvo je v
„Zadružni tiskarni“, Dunajska
cesta št. 7.

Telefona št. 180.

Uredništvo je strankam na razpo-
lago od 6—7. ure zvečer.

Št. 37.

V Ljubljani, sreda dne 14. avgusta 1918.

Leto I.

Avstrijsko vojno po- ročilo.

Sovražni letalci živahno delujejo.

Dunaj, 13. avgusta. (K. u.) Uradno.

Na tirolski gorski fronti so izvedle naskakovne patrulje 37. strelskega polka posrečeni, za sovražnika izgub polni napad na sovražne postojanke na Monte Corno.

Nadaljnji napadi sovražnih letalcev na ozemlje Feltre povzročajo med laškim civilnim prebivalstvom obilo smrtnih žrtev.

Na albanskem bojišču nič važnega.

Šef gen. štaba.

Laška propaganda se poslužuje čeških legio- narjev.

Dunaj, 11. avgusta. (K. u.)

Iz vojnega tiskovnega stana se poroča:

Dne 3. julija okrog poldne je srečal naš stražni čoln na Gardskem jezeru dva laška motorna čolna, ki sta se bližala bregu med Rivo in Torbole, jih začel obstreljevati ter jih je prepočil. Dva moža sovražne posadke, ki sta bila skočila v vodo, sta priplavalu do obrežja, kjer sta bila prijeta, dočim so dva druga med plavanjem zadeli strelj naših topov. Oba prijeta sta nosila uniformo in opravo naših vojakov. Tudi konserve, ki sta jih imela s seboj so bile avstrijskega izvora, plavalni jermen in umetni brki so izpolnjevali opravilo. Bila sta to desetnik nekega našega težkega topn. p. Storch in strelec Gerden, ki je prišel v vojno vjetništvo in 26. maja 1915 prestopil k sovražniku. Bil je poslan v Verono, kjer je bil interniran z okrog 20 drugimi Čehi in potem izbran za češko legijo. Lotil se je akcije, ki je imela nalogo, ustvariti zvezo legije s Slovani na avstroogrski fronti. Njegovo delo je bilo napraviti signalno postajo v Nago, zato so mu bili dodeljeni še trije drugi možje. Za vrnitev teh legionarjev so Lahi vse potrebno preskrbeli. Šef italijanske poročevalske službe polkovnik Marchetti je baže ponovno izrazil svojo nevoljo, ker so češke legije na fronti odpovedale, posebno pa se je pritožil nad tem, da se ni posrečilo ustvariti stik legionarjev s slovanskimi vojak v naši armadi. — Iz tega slučaja je razvidno, da se italijanska propaganda poslužuje vsakega, če še tako podlega sredstva.

Italijansko uradno poročilo.

11. avgusta.

Ljutejši motilni ogenj v Lagarinski dolini in ob spodnji Piavi. Naše baterije so provzročile požare in razpršile delavsko moštvo za sovražnimi črtami. Pet sovražnih letal je bilo v zračnih bojih sestreljenih.

Dunaj, 13. avgusta. Iz italijanskega vojnega stana javljajo: Vzdržljive fronte precej zmerno bojevanje. V pokrajini Tonale, v dolini Lagarini in v istočnem delu visoke planote Asiago so motile naše baterije uspešno sovražne linije. Severno Col Rosso so prisilile patrulje sovražne prve straže, da so se umaknile. Zračne ladje in letala so včeraj bombardirala s zadovoljujočim uspehom sojaške cilje za fronto. Pet sovražnih aparatov vmo sestrelili.

Nemško vojno poročilo.

Silni napadi sovražnikov se nadalju- jejo; tupatam odbiti. — Nemci zopet sestrelili veliko letal.

Berolin, 13. avgusta. (K. u.) Uradno.

Vojna skupina prestolonaslednika Rupprehta.

Jugozahodno Yperna zarana silen topniški boj. Sovražni napadi se v našem ognju niso razvili. Južno Merrisa so bili zavrnjeni ponovni delni napadi angležev. Boji na predpolju na obeh straneh prekopa Le Basse ter med Scarpo in Ancro. Na bojni fronti miren dopoldan med Ancro in Avro. Južno Somme je napadel sovražnik popoldne na obeh straneh ceste Foucaucourt—Villers Bretonneua. Bil je zavrnjen. Severno ceste Amiens—Roye smo odbili zvečer močne sovražne napade. Med Avro in Oiso silen boj z deloma novo došliimi divizijami Francozov. Močne sile so napadale zjutraj v megli tik južno Avre kakor tudi med Tilloloy in Elincourtom. Zrušile so se pred našimi črtami. Na posameznih mestih smo jih v protisunku vrgli nazaj. Med Tilloloy in Canny, zahodno in jugozahodno Lassignyja, je nadaljeval sovražnik svoje napade do poznega večera, južno Tilloloy do petkrat. Iz ozemlja Matz so prodirale neznatne sile. Sovražnika smo zapodili. Večkrat so zastali njegovi napadi že v našem enotnem ognju.

Vojna skupina nemškega cesarjeviča.

Severno in vzhodno Fismesa so uspela krajevna podjetja in smo privedli ujetnikov.

Včeraj je bilo sestreljenih 29 sovražnih letal. Poročnik Udet si je priboril svojo 53., stotnik Berthold 43., in 44., poročnik baron Richt-hofen 39. in 40., poročnik Koenecke 29., podna-

rednik Thom 28., poročnik Laumann 24., nadpo-ročnik von Boerigk 21., podnadrednika Dörrgemüse in Kai svojo 20. zmagi v zraku.

von Ludendorff.

Bitka na morju.

Berolin, 13. avgusta. (Uradno.) Dne 11. av-gusta predpoldne so zapazila naša na frizijskih otokih stacionirana izvidna letala in na morju nahajajoča se zračna ladja v pomorju severno Vlielanda močne angleške bojne sile, ki so bile sestavljene iz najmanj 25 linijskih ladij, 6 oklop-nih križaric in mnogobrojnih rušilcev in torpe-dovk. S temi je bilo še 6 brzih čolnov, ki jim je bil kakor i torpedovkam namen. polagati mine v večjem obsegu.

Angleško brodovje je bilo na poti v nem-ški zaliv, a naša letala z zračno ladjo so napadla z bombami in strojnimi puškami brze čolne in torpedovke. Posrečilo se je uničiti tri brze čolne, a ostanek brzih čolnov onesposobiti za gibanje. Razun tega smo pogodili eno oklopno križarko in eno torpedovko z bombami. Torpedovko smo tako poškodovali, da smo jo videli, kako se po-taplja. Takojšnji sunek naših bojnih enot ni mogel več ustaviti sovražnika. Naše izgube znašajo eno zračno ladjo (Korv. kap. v rez. Prollss) in eno letalo. Posebno so se izkazali pri napadu in obrambi ladje „Borkum“ in „Norderney“ pod vodstvom pomorskih poročnikov Freudenberg in Hainerja.

Šef adm. štaba mornarice.

London, 13. avgusta. (Reuter.) Admiraliteta javlja: Angleške zračne bojne sile in letala so dne 11. t. m. poizkusile poizvedovati na zapadu frizijske obale. Bili smo napadeni od nemških zračnih sil; 6 motornih čolnov se ni moglo več vrniti. Angleška letala so napadla severno Ame-landa zračno ladjo, ki je iz velike višočine padla v plamen zavita na morje.

Amsterdam, 13. avgusta. Po zadnjih vesteh iz Schellinga je bilo pri večerajšnjem spopadu razun enega Zeppelin s sestreljeno tudi eno nem-ško letalo. Angleških motornih čolnov so bili trije potopljeni, trije poškodovani. Eden čoln je poškodovan sam dosegel kopno, druga dva pa so angleške torpedovke zavlekle v Schellingo. Trinajst, ali kakor javljajo drugi, osemnajst mož posadke so čolni rešili.

Berolin, 13. Na zapadnem izhodu iz Kanala smo kljub zelo živahnemu sovražnemu odporu potopili več parnikov (16.000 ton) ponajveč takih, ki so bili v spremni zapor.

Cesar Karel v nemškem glavnem stanu.

Velevažna posvetovanja.

Dunaj, 13. avgusta. Cesar Karol je odinil davi v nemški glavni stan. Spremljali so ga prvi dvorni mojster, zunanji minister grof Burian in generalni polkovnik baron Arz.

Berolin, 13. avgusta. Bolgarski prestolo-naslednik Boris je včeraj obiskal cesarja Viljema v glavnem stanu.

Berolin, 13. avgusta. „B.Z am Mittag“ piše, da bi morali v glavnem stanu začeti razgo-vori obroditi v dveh ozirih odločen sklep: V prvi vrsti glede izločnega vprašanja. Zato sta se po-dala Hintze in Helfferich v glavni stan. A tudi voditelj zunajnega urada poljskega, princ Janusz Radziwill in poljski zastopnik v Berlinu grof Adam Ronikier sta se zato napolila v nemški glavni stan.

Belgijci uposežejo.

Curih, 13. avgusta. „Secolo“ javlja iz Lon-dona, da se je belgijski kralj vrnil na kopno in napolil na fronto. Splošno mislijo, da vposeže belgijska armada v ofenzivo.

Haag, 13. avgusta. Iz Washingtona je prišel glas, da kani vojno ministrstvo na Francoskem ustanoviti z glavnico 30 milijonov dolarjev tvor-nico za topove.

Berolin, 13. avgusta. Iz Chiassa poročajo, da je italijanska meja zapta od 6. ure sinoči.

Nova portugalska pomožna armada.

Cnrh, 12. avgusta. Po poročilih „Tempsa“ je prišla nova portugalska armada na pomoč, kleri na čelu stoji general Prosado. K temu po-roča Reuter: Nemci imajo še vedno na zapadni fronti premoč, toda sedaj prekašajo sveže antantne rezerve nemške rezerve.

Angleška zaslužuje Perzijo.

Berolin, 12. avgusta. Novi angleški posla-nik hoče Perze prisiliti, da naj pripozna „South Persien Rifles“ kot perzijske čete. Vlada in ljud-stvo se temu protivi, toda Anglija zahteva silnejše pomoči iz Perzije.

Troelstra o nadah in uspehih konference.

Ženeva, 13. avgusta. Voditelj nizozemskih socialistov Troelstra je dospel sem. On se je izrazil o politični situaciji poleg drugega kakor sledi: Vsedaj je bolj se bliža ura, da je konferen-

ca delavstva neobhodno potrebna, ker le tako je mogoče preprečiti polom Evrope in skrajšati vojno. Da bo pa konferenca mogoča treba izpol-niti te-le pogoje: Člani konference morajo misliti na svoje narodne interese še le v drugi vrsti in vladati mora in ednaren duh. Glede Alzacije-Lorene in Belgije bi mogla razprava pri konfe-renci odstraniti marsikak nesporazum. Ne verujem v konečno razrešitev, vendar pa bi se jej mogli približati. Če bi se konferenca izjalovila, bi to značilo, da nas še čaka šesto, sedmo leto ali mogoče tudi nepregledna vrsta vojnih let. Zna-čilni so sklepi francoskih socialistov, ker nam kažejo, da je možna revolucija, če bi francoska vlada zastopnikom delavcev odrekla potne liste za Stockholm, ki si jih pa francoski proletarijat z vsemi sredstvi izsili. Konečno je govoril Troelstra še o prepovedi angleške vlade, ki mu je zabra-nila iti v London, dasi ga je bil Henderson po-vabil.

Amsterdam, 13. avgusta. Korrespondent socialistovskega glasila „Het Volk“ se je v Vevey razgovarjal s Troelstro. Ta je rekel, da smatra sklep francoske socialistovske konference, s ka-terim protestira stranka proti oboroženi interven-ciji v Rusiji in pa sklenjeno udeležbo pri konfe-renci, ki jo naj skličejo Huismans, Branting in Troelstra, za ugodno znamenje. Sprejete pred-loga Longuetovega ga krepi v mnenju, da se bliža trenutek za akcijo v državah antante.

Resna volja za mir.

„Svenska Morgenbladet“, ki ima ozke stike z vlado izjva v posebnem članku, da bi bilo želeiti, da bi švedska vlada skupaj z drugimi nev-tralnimi vladam ponudila vojujočim se svojo službo kot posredovalka miru. List še pripominja: Po tem, kar je čuti, lahko domnevamo, da je švedska vlada obrnila svojo pozornost na to točko. Z neke strani, ki jo je lahko smatrati za poučeno, da po vseh državah preiskavajo in iščejo trdnih črt za nevtralnno posredovanje in da se ta pre-iskavanja ne nameravajo prekiniti. Zdi se, da je inicijativa v tej smeri že sročena in da se menda že vodijo pripravljajna pogajanja med nevtral-nimi državami. Torej lahko samo upamo, da ta razpravljanja v nepredaleki bodočnosti dovedejo do cilja.

O načinu pa, kako bi se morali nevtralci oprijeti dela, da bi se pomenili o možnosti raz-prav, so mnenja zelo različna. Smemo pa reči, da sedaj še nikdo ne misli, da bi bil že prišel čas zato. Splošna je misel, da so mogočniki na Angleškem še premalo spravljivi. Zanimanje za avstrijskega prijatelja miru prof. Lammascha, za monakovskega pacifista dr. Quidejda in za budim-peštanskega škofa Fraknoja je zelo veliko radi njihove spomenice generalnemu tajniku interpar-lamentarne komisije Kristijanu Langeju, katerega pozivajo, da naj gleda, da bodo člani parlamentov vojujočih držav vplivali v smislu, da bi te države sklicale tajne seje ljudskih zbornic, kjer bi volili po tri zastopnike, ki bi se morali s parlamentarci sovražnih držav sniti na nevtralnih tleh v svrhu neprisliljenega razgovora o miru.

Spomenica prof. Lammascha in njegovih prijateljev je napravila tu (v Nemčiji) velik utis. Generalni tajnik interparlamentarne komisije se je temeljito bavil s predlogi Lammascha in njegovih drugih. Kaj se naj stori, še ni izvestno. Morda se bodo držali spomenice, pa se zberejo čez tri tedne zastopniki treh nordjskih držav v Kodanju. Pri tej priliki predloži gen. tajnik Lammaschevo spo-menico in ni izključeno, da se zastopniki nord-skih držav zedinijo glede početka korakov.

Protirevolucija v Rusiji.

Kakor kažejo najbolj zanesljiva poročila, so dnevi boljševikov v Rusiji štet in zvezda Leni-nova tone.

Ruska revolucija je izbruhnila lansko spom-lad. Ker je po mnenju antante car Nikolaj hotel skrivoma skleniti mir z Nemčijo, je moral iti. Vojna stranka ga je strmoglavila s prestola ne-pričakovano hitro, in kakor pravijo, so bili An-gleži prav močno udeleženi pri carjevem padcu. Začela se je torej revolucija kakor politična.

Tedanjim vodjem proticarskega gibanja so pa vrvice, na katerih so vodili celo gibanje, prav kmalu zdrknile iz rok. Najbolj vplivna stranka so bili pri izbruhu revolucije kadetje (K. D. — Kon-stitucionalni demokratje), zastopniki liberalnega meščanstva, ki so v svoje namene spočetka prav spretno izrabljivali velikomestno petrogradsko delavstvo. Nekaj časa je to šlo, a dolgo ne. De-lavstvo je prišlo nenadoma do zavesti svoje mo-či in veljave in se je začelo postavljati na svoje nože. Miljukov, vodja kadetov, je moral iti, na njegovo mesto je stopil socialist Kerenskij.

Da dobe vojaštvo na svojo stran, so soci-jalisti proglasili kot svojo najvažnejšo nalogo, skleniti mir „brez aneksij in odškodnin, na pod-lagi samoodločbe narodov“. V tej formuli je le-žala moč, obenem pa tudi slabost ruskega soci-jalizma.

Moč, ker se je vse vojaštvo te formule okle-nilo. Vojaštvo je jelo zapuščati armado in an-tantni državniki so z velikim nezaupanjem gle-dali ta pokret. Kerenskij se je moral udati tisti struji v svoji stranki, ki je videla rešitev ruske

demokracije le v zvezi z zapadno-evropsko, torej v zvezi z Angleži in pričeli so z novo, obenem zadnjo veliko ofenzivo. Bilo je že prepozno. Ofenziva se ni posrečila, vojaštvo je postajalo čimdalje upornejše in skrajni socialisti, tako-zvani boljševiki, so pridobivali vedno več tal s svojo formulo, da je treba vojno na vsak način končati.

Na ta način so prišli na površje boljševiki. Spočetka so imeli za sebe armado, delavstvo in kmete. Vojake so poslali domov, delavstvo se je solnčilo v zavesti svoje moči in v prijetnih sanjah, da je kapitalizma res že konec, kmetje pa so si delili državno in veleposestniško last.

Kakor hitro pa so bili vojaki doma in vele-posestva razdeljena, se je pa pričela pojavljati slaba stran boljševiškega programa.

Boljševiki so hoteli ustvariti iz Rusije ve-liko socialistično državo, kjer bi bila odpravljena privatna last. Tega pa v državi, v kateri živi 90 odstotkov kmetov, ni mogoče izvesti, ker odpra-va privatne lasti za nikogar ni tako usodna, ka-kor za kmeta. Kmetje so bili pač za boljševiško vlado, dokler so stali na fronti, da pridejo do-mov. Kakor hitro pa so začeli odpravljati boljše-viki privatno last, se je ruski kmet boljševištvu prav korenito odpovedal.

Ruski kmet pa ne ljubi le svoje zemlje, kakor vsak kmet, ampak je tudi silno pobožen. Car je bil na Ruskem ne samo vidni poglavar države, ampak tudi vidni poglavar ruske pravo-slavne cerkve. Tudi to je važna činjenica, katere ne smemo prezreti.

Poleg kmetov je stalo boljševikom sovražno nasproti vse rusko meščanstvo in vsa liberalna inteligenca. Proti boljševikom je nastopala iz dveh vzrokov: iz nasprotstva do socialističnega programa kakor kmetje in pa iz političnih raz-logov.

Boljševiki so sklenili v Brest-Litevskem mir, za katerega se liberalna inteligenca nikakor ni ogrevala, ker je videla v njem zmago nemštvu. Brest-Litevskega miru pa tudi antanta ni nikdar priznala — kaj je naravnejše, da je antanta po-skusila vse, da vedno naraščajoče nasprotstvo do boljševikov izrazi v svoje namene?

To so boljševiki tudi čutili. Da se obdrže na vladi, se je začelo, v imenu revolucije in v imenu ruske svobode klanje in mesarjenje po celi Rusiji, kakor ga najhujiši časi carizma ne po-znajo. Kar ni šlo z boljševiki čez drn in strn, je moralo v ječo ali pa na vislice. Boljševiška garda je zagospodovala po celi Rusiji, ropala, plenila in morila in požigala, da je bilo groza. Žrtev boljševiškega režima je bilo več v enem mesecu kakor carističnih v letih.

Pritisk in grozodejstva boljševikov so seve-da odpor proti njim še pomnožila. Najjačjo opo-ro so dobile vse protiboljševiške stranke v tako-zvanem čehoslovaškem gibanju.

Po sklepu brest-litovskega miru so se umak-nili tisti polki, ki so jih bili sestavili iz različnih slovanskih ujetnikov, iz strahu pred kaznijo, ka-tera jih je čakala doma, nazaj v Sibirijo. Tam se jim je pridružilo še nebroj kozakov in kdove kakšnih elementov še, ki so uporno četo tako pomnožili, da komaj še lahko govorimo o češko-slovaških četah. Te čete je vzel antanta pod svojo zaščito, jih dobro oborožila, poslala jim na razpolago francoske častnike, dobavila jim je vojni material in začel se je odprt nastop proti boljševiški vladi.

Takoj po prvih uspehih čeho-slovaških čet se je začelo majati boljševiško gospodstvo. Kar je bilo nabranega srda v ruskem narodu proti zatiranju in preganjanju, se je uprlo boljševiške-mu trinoštvu. Začela se je vrhu tega še neznosna lakota v velikih mestih, ki je spravila boljševike ob vse zaupanje tudi pri njihovih najboljših pri-vržencih, pri rdeči gardi. Zato danes pada ena boljševiška postojanka za drugo, na plan pa sto-pajo zmernejši elementi. Zmernejši v teoriji — kakšna bo pa praksa, bomo kmalu videli. V Ru-siji bo teklo še mnogo krvi, predno bo prišla nesrečna dežela zopet do miru in reda.

Čehoslovaška ojačenja.

Curih, 12. avgusta. Moskovska poročila pravi-jo, da so dobili Čehoslovaki močna ojačenja z oklopnimi avtomobili, topništvom in četami.

Moskva, 13. avgusta. Javljajo, da je Čeho-slovakov v takozvani čehoslovaški armadi sedaj le trideset odstotkov, dočim jih je bilo prej sedem-deset.

London, 13. avgusta. V Vladivostoku iz-krčavši se Angleži, so napredovali do Usurija.

Ottawa, 13. avgusta. Kanadske čete se ude-leže ekspedicije.

Telegrafična zveza pretrgana.

Stockholm, 12. avgusta. Že nekaj dni je Rusija od zunanjega sveta odrezana. Brzajavna zveza z jugom, severom in vzhodom je pretrgana. Telefonska zveza z Nemčijo je vedno poškodova-na. Edino zvezo nudi še brezžični brzajav.

Buhanan stari intrigant.

Bnhanan bo prišel v Vladivostok, da pre-vzame diplomatsko vodstvo antante proti sovjet-ski vladi.

Lenin in Trockij se vračata?

Stockholm, 13. avgusta. Lenin, Trocki in več članov vlade se je vrnilo v Petrograd, kjer prebivajo na ladjah. Strašijo jih boljševiški pomorščaki.

Preiskava pri Maksimu Gorkem.

Basel, 13. avgusta. "Secolo" javlja, da so rdeči gardisti na povelje Lenina izvedli pri Maksimu Gorkem doma preiskavo in mu zaplenili vso korespondenco.

Ukrajinsko-ruska pogajanja.

V seji finančne in računске komisije je predložila ruska delegacija seznam ruskega državnega dolga, ki pride v poštev pri delitvi. Ukrajinska delegacija je izjavila, da pride na Ukrajinu nekako petina državnih dolgov iz skupnega premoženja sorazmerno s številom ukrajinskega prebivalstva in ukrajinskim deležem pri dosedanjih državnih dohodkih ruske države. Zahtevala je tudi delež premoženja onstran ukrajinske meje, ker se nahaja večji del ruskega premoženja v Veliki Rusiji. Del zlata se mora ne glede na to odstopiti kot ekvivalent za prevzeti papirnati denar.

Zadnje carjeve besede.

Petrograjska poročila pravijo, da so bile zadnje besede bivšega carja: "Prizanesite moji spirogi in mojim nedolžnim otrokom. Moja kri naj reši Rusijo pred propadom. Bojim se pa, da je le znamenje za katastrofalne dogodke."

Monarhistična struina.

"Nieuwe Rotterdam Courant" prinaša osebno poročilo svojega ruskega dopisnika, ki pravi, da izkorišča monarhistična stranka v deželi hrepenenje vsega ruskega ljudstva v svoje namene in se konsolidira. Na Ukrajinu se je nedavno vršil prvi monarhistični kongres po revoluciji. Iz najskrivnejših kotičkov so se pokazali monarhisti. Vsi so se čutili pod zaščito Nemcev ne le proste, da lahko govorijo o obnovitvi monarhije, temveč so celo povdarjali, da je sedanji čas in socialistično gospodstvo izredno ugodno za organiziranje močnega monarhističnega pokreta v celi Rusiji, ker se je masa stregla od opejnosti socialističnega vina. Umor carja je bil naravno le voda na njih mlin. Kazali so nanj kot na mučenika ruskega naroda. Za monarhistično propagando je bila carjeva smrt zelo na mestu in jo je dobro izkoristila, tudi s pozornost vzbujajočimi inserati v ukrajinskih listih. Sovražniki boljševikov se z dnem množe in postajajo vedno močnejši in bi bili dozdnevno že davno strmoglavili sovjetsko vlado, če ne bi bili tako razcepljeni. Voditelji se najbrže bodo stalno zbirali okrog Mihaela Aleksandroviča, brata carjevega, ki so ga v nekem manifestu ruskemu narodu priporočali za diktatorja in ki naj bi zopet obnovil monarhijo.

Angleški oklic ruskemu narodu.

Zastopniki Anglije v Vladivostoku, Mirmanu in Arhangelsku so objavili sledeči razglas angleške vlade ruskemu ljudstvu:

"Prihajamo kot prijatelji, da vam pomagamo, da se rešite razkosanja in uničenja po Nemčiji, ki hoče podjarmiti vaše ljudstvo in izrabiti velika pomožna sredstva vaše dežele za svoje lastne namene. Toda mi vam najsvečaneje izjavljamo, da ne bomo, ko naše čete stopajo na rusko zemljo, da vas podpirajo v boju proti Nemčiji, obdržali niti pedl vaše zemlje. Mi obzljajemo državljansko vojno, ki je zasejala med vas neslogo in razdor, kajti ona olajšuje nemške osvajaalne načrte. Mi pa ne mislimo vsiliti Rusiji kakršnega koli političnega sistema. Usoda Rusije je v rokah ruskega ljudstva samega. Ruski narod naj zopet odloča o svoji vladni obliki in končni rešitvi svojih socialnih problemov."

Ljudstva Rusije! Gre za vaš obstanek kot neodvisni narod. Svoboda, ki ste si jih pridobili z revolucijo, ogroža uničiti železna roka Nemčije. Zberite se okrog zastave svobode in neodvisnosti, ki smo jo mi, ki smo še vedno vaši zavezniki, dvignili v vaši sredi, in zavarujte si zmogostavlje onih velikih načel, ki brez njih ni mogoč noben trajen mir in nobena prava svoboda za svet."

Ljudstva Rusije! Mi nočemo le ustaviti nemškega prodiranja, temveč tudi vašo uničeno in trpečo deželo gospodarsko olajšati. Nekaj tega, kar rabite, smo že naredili, toda storili bomo še več. Želimo pospeševati razvoj industrijskih in naravnih virov vaše dežele, ne da bi jih zase izkoristili. Želimo zopet obnoviti izmenjavo blaga, oživiti poljedelstvo in vas pripraviti do tega, da boste imeli svoj zakoniti prostor med svobodnimi narodi sveta."

Ljudstva Rusije! Zberite se okrog nas v obrambo vaše svobode! Naša edina želja je, videti Rusijo močno in svobodno in se potem umakniti in zasledovati, kako si ustvarja ruski narod svojo usodo po svojih lastnih, čisto izraženih željah."

Iz naših listov.

V "Slovencu" kvaražugoni pl. Šuklje z znano zadevo dr. Gregorič — dr. Zajec. Odgovor bo lahek.

"Slov. Narod" prinaša spretno sestavljen pregled o hrvaški politiki. Dopisnik se opira zvečine na hrvaške liste. Kadar nam bo dopuščal prostor, priobčimo tudi mi primeren članek.

"Naprej" se bavi z jugoslovansko buržoazijo.

Po domovini.

Pl. Šuklje proti dr. Šustersiču. V včerajšnjem "Slovencu" pripoveduje pl. Šuklje, da se je razgovarjal z bivšim notranjim ministrom baronom Handlom o zadevi dr. Gregoriča. Bridko mu je tožil, da deželni glavar ne pusti dr. Gregoriča kaj delnega odbora, čeprav ima

pravico za to. In kaj je odgovoril ekselencia? "I, naj pa zraven gre, če ima pravico!" Če si človek pokliče v spomin tisti čas, ko je bil Handl notranji minister, si pač ne more predstavljati drugega odgovora. Z delom preobloženemu človeku pride i odločitev za dežele fantigovat, da tega in tega ne puste "sedeti". Pravico ima, sedel bi rad, pa ga ne puste! "Jaz bi pa noter šel!" — to je bil edino pameten odgovor. Ali pl. Šuklje takrat ni čutil, kaj leži v tonu tega odgovora?

Važna avdijska dr. Wekerleja. V nedeljski konferenci ministrskega predsednika dr. Wekerleja pri cesarju se je razpravljalo o zelo važnih vprašanjih zunanje politike, ki se tičejo usode monarhije.

Ogrski Slovenci za deklaracijo. Ogrski Slovenci so se izjavili za deklaracijo takole: "Tudi mi, pozabljeni od vseh drugih Slovencev, in osamljeni, celo svojim najbližjim sosedom nepoznani — ogrski Slovenci — se pridružujemo skupni jugoslovanski deklaraciji, da s tem dokažemo, da nas še ni utopila madžarska povodenj, da čutimo v sebi moč, otrresti se ogrskega jarma, ki nas tlači že stoletja; in sicer smo mi vsi složni, brez razlike vere, strank ali političnega naziranja in jedini v edini misli: jugoslovanska deklaracija se mora uresničiti." — Beležimo.

Novih prebiranj ne bo. Že včeraj smo kratko poročali, da novih prebiranj letnikov 1896 do 1871 jeseni ne bo. Gre le za pregledovanje vsega v zaledju zaposlenega moštva, da se dobi nadomestilo za tri najstarejše letnike, i. s. 51letne, ki so že odpušeni, 50letne, ki gredo na stalni dopust 30. septembra, in 49letne, ki bodo še pred 31. decembrom poslani domov.

Povratak c. kr. ravnateljstva državnih železnih Trst. V maju 1915 v Wels na Zgornje Avstrijsko preloženo c. kr. ravnateljstvo državnih železnih Trst konča svoje uradno poslovanje v Welsu danes in prične isto na svojem glasilom organičnih predpisov stalnem mestu v Trstu, ulica Giorgio Galatti št. 9, z dnem 19. avgusta 1918. Povratak ekspoziture c. kr. ravnateljstva državnih železnih v Ljubljano v Trst se izvrši v drugi polovici meseca avgusta t. l., tako da bo s 1. septembrom 1918 c. kr. ravnateljstvo državnih železnih Trst zopet nerazdeljeno, normalno v Trstu uradovalo.

Ustanove in podpore za učence obrtnih državnih učnih zavodov. Kranjsko deželno društvo c. kr. avstr. zaklada za vojaške vdove in sirote sporoča: C. kr. ministrstvo za javna dela je z odlokom z dne 8. aprila t. l. št. 10.398 XXI. b odredilo, da se je ozirati pri oddaji državnih ustanov in podpor za učence na obrtnih državnih učnih zavodih pri sicer enakih okolištinah na one učence, ki morejo dokazati, da so pohvalno opravljali vojaško službo pred sovražnikom ali so bili pa med isto ranjeni, ne da bi bili vsled tega vojni pohabljeni v smislu § 9. cesarske naredbe z dne 7. decembra 1916, drž. zak. št. 364, in da se je v jednaki meri ozirati na one učence, katerih očete so v tej vojni padli.

Ogrski otroci ob Adriji. V ponedeljek sta obiskala tržaški namestnik in okrajni pomorski poveljnik v Trstu počitniško kolonijo ogrskih otrok na Izoli in v Porto Rose. Namestnik se je lahko prepričal, da se otrokom, ki zanje tudi domače prebivalstvo zelo skrbi, prav dobro godi in se je že vsak okrepil na dobrem primorskem zraku.

Pisanje ogrskih listov o šikanah otrok je laž. Danes ni mesa. Radi nezadostne dobave živine se danes meso ne bo prodajalo. Mesarji bodo prodajali meso jutri.

Peku Pircu na Sv. Petra cesti je zopet dovoljeno peči kruh.

Maksimalne cene za železo namerava določiti vlada.

Najden dežnik. Stranka, ki je pred dnevi izgubila skoraj nov, svilen dežnik, ga dobi v zakristiji župne cerkve Marijinega Oznanenja v Ljubljani.

Tobak zopet dražji? Govori se o ponovnem podražitju vseh tobaknih izdelkov; to bi bilo že petič tokom vojne. Posamezne termine in donesek smo že nedavno objavili. Štirikratno podražitje je pač dovolj že obremenilo kadilce. Naj se vendar počaka še zaenkrat in preloži peto podražitje tobaka na dan, ko se bodo tudi petič zvišale draginjske doklade vsem državnim, deželnim, mestnim in privatnim uslužbencom.

Južna železnica in zvišanje blagovnih tarif. S 1. septembrom se zvišajo, kakor smo že poročali, na glavnih kakor tudi na več lokalnih železnih blagovnih tarifih za 70 odstotkov, ozir. pri premogu za 40 odstotkov. Tarife bo zvišala tudi državna železnica in večina privatnih železnice, med njimi tudi južna. Povprečno bo dobila južna železnica na ta način 40 do 50 milijonov kron novih dohodkov.

Pomočna akcija za svojce častnikov. Težki časi, ki danes težijo srednji stan, občutijo oficirski krogi naravno ravno tako bridko. Tudi žene častnikov si tačas težko nabavijo usnja za popravila obutve ali blaga za obleke. Podplati stanejo kg nad 100 K. Par templancev, za to je treba 20 do 30 dkg, bi stalo torej 20 do 30 K. Blago za obleko, ko je stalo v mirnem času 6 K, je zdaj metel 150 do 300 K. Cena podloge pa je še višja. Predvsem se bodo oddajali svojim poklicnih gažistov in upokojecev, potem dalj časa službečih častnikov in vdovam na bojišču padlih podčastnikov. Zaenkrat bo dobilo kakih 40.000 oseb 30 do 40 dkg podplatov po 12 K kg. Tudi blago namerava vojna uprava prodajati istim osebam po razmeroma nizki ceni. Oddajalo se bo po 3 do 5 metrov. Skrbstvena akcija vojne uprave pa bo pomagala le enemu delu gažistov, rezervni častniki s svojci so tudi tu izvezti. In kaj se bo ukrenilo za pravne uradnike in privatne uslužbence?

Premeščeni uradniki južne železnice. Andrej Vrečko, inšpektor in prometni kontrolor, je premeščen iz Gradca v Inomest, adjunkt Josip Furlan iz Borovnice v Zidani most, adjunkt Fran Brandl iz Gorice v Trst. Na novo je sprejet aspirant Viktor Hauptmann za Zagorje.

Podjetja pod državnim varstvom. Število podjetij, ki so bila v času od 2. sept. do 31. dec. 1917 pod državnim varstvom, znaša v Avstriji 1202; od teh je na Kranjskem šest.

Dnevna količina cigaret vojakom na fronti zopet znižana. Radi pomanjkanja tobaka se zniža dnevna količina cigaret gažistom na 20, moštvi pa na 8. — "Dame" v zaledju pa še vedno pušijo.

Povodenj ob Muri. Že drugi v tem letu so prestopili Muro in njeni pritoki begove ter poškodovali setve in nasade. Posebno je velika škoda na krompirju. Tudi drugod, kjer ni bilo povodnji, bo malo krompirja radi moče.

S slanino so se založili. Ponoči na 5. t. m. je bilo posestniku Adolfu Domaingo pri Šmarjeti na Koroškem ukradene 150 kg slanine.

Grof Ervin Auersperg umrl. Na gradu Turjak je predvčerajšnjim umrl po kratki bolezni grof Auersperg, baron žumberški in žužemberški, dedni deželni maršal in dedni deželni kamornik na Kranjskem in v Slovenski krajini. Pogreb se vrši danes na Turjaku.

Gozdar J. Ausserhofer pomiloščen. Na dosmrtno, je bil pomiloščen gozdar J. Ausserhofer iz Čač, ki ga je celovška porota obsodila na smrt radi zločina na Dobraču, o čemer smo že poročali.

Obiskovalcem lekarn. Ker so se tudi steklenice silno podražile in jih kljub temu ni dobiti, smo naprošeni, da javimo p. n. občinstvu, da naj, ko hodi po zdravila v lekarne, prinaša potrebne steklenice s seboj.

Učni tečaj za babice se otvori v Ljubljani 1. oktobra.

Svetinja za ranjence. Prvi dan, ko se sme nositi svetinja za ranjence, je 17. avgust.

Deželna zveza za tujski promet na Kranjskem naznanja prometnim interesentom, da namerava meseca oktobra sklicati shod za Gorenjsko in sicer na Bledu, pri katerem naj bi se cela vrsta strokovnih zadev spravila v razgovor. Zaradi tega se vabijo interesi naj "Deželni zvezi" do 15. septembra t. l. svoje želje, predloge in slučajne pritožbe pisмено naznanijo ali pa v zvezini pisarni v Ljubljani, Dunajska cesta 18 dajo na zapisnik. S tem bi se zborovanje najbolje pripravilo.

Znamenje časa. Vrhovno poveljstvo v Markah je prepovedalo za tri dni izdajanje vsemuško hujskajočega lista "Deutsche Tageszeitung". List je strašno vnet za nadaljevanje vojne.

Kadilnikovo kočo na Golci so zaprli. V koči ni nobenega provianta in tudi ne inventarja.

Razširjanje sovražnih letakov je veleizdajalsko. Uradna "W. Ztg." piše: Letaki, ki so jih metali 9. t. m. laški letalci, so veleizdajalske vsebine. Razširjanje, da celo samo posest takih listov, je kaznjivo in se vsakdo, ki ima tak list, poziva, da ga odda v bližnji stražnici.

Potresni sunek. Precej močan potresni sunek so čutili včeraj zvečer v Ljubljani pet minut po deseti. Na nekaterih krajih je bilo nekoliko preveč nepotrebnega razburjenja.

Oredba proti kroženju bankovcev. Finančna uprava je zadnji čas ukrenila razne odredbe, ki imajo namen, omejiti kroženje bankovcev. Velik del odvishnih bankovcev se nahaja v rokah poljedelcev in sploh po deželi. Da se vsaj deloma zniža število bankovcev, naj bi vsi sloji, ki imajo preveč papirnatega denarja, naložili svoje premoženje obrestonosno pri poštni hranilnici in drugih denarnih zavodih.

Zlata poroka — zlati darovi. Staudinger in njegova soproga, Friderik roj. Burgstaller, v Mariboru sta darovala na dan svoje zlate poroke v razne namene 40.000 K, mariborski mestni bolnišnici 20.000 K, olepševalnemu društvu, požarni brambi in prostovoljnemu rešilnemu društvu po 3000 K, moškemu pevskemu društvu, "Schulverein" in za sklad trgovske šole v Mariboru po 2000 K, filharmoničnemu, telovadnemu društvu "Südmarch", mariborski gospodinski šoli in nemškemu dijaškemu domu po 1000 K, skupaj tedaj 30.000 K.

Strela je vžgala kozolec-dvojak posestnika Petra Kummer iz Stare Oselice. V kozolcu je bilo žito, seno in poljedelsko orodje. Škode je 6780 kron, zavarovalnina pa znaša komaj deseti del. Najmanjša mezda ruskih ujetnikov pri vojaških poljedelskih obratih mora znašati dnevno 1 K, v vseh drugih obratih pa 2 K.

Podjeten tat. V Št. Jurju ob južni železnici so bili ukradeni trije enovprežni vozovi in v pol. okraju Šmarje več telet. Tat je posestnikov sin Janez Kokolj, ki ga je orožnik aretirar. Vozove in štiri teleta so še dobili.

Kruh so jemali. V Trstu je policija aretirarala celo vrsto oseb, ki so kradle v "panificiju" dan za dnevom kruh. Tako je izginilo 82 kg kruha. Neka Balber je prodajala ukraden kruh po 10 K kilogram.

Za štiri sinove — 67 vinarjev. V Podravljah na Koroškem ima neki mož štiri sinove na fronti. Leta 1916. je tudi sam moral k vojakom, pa je bil kot 50 letni odpuščen. Sinovom je kupil malo ključarnico in se zavezal, da jo bo odpelaval v mesečnih obrokih. Kljub temu, da mora skrbeti še za ženo in dva otroka, pa je moral plačevati tudi mesečne obroke za vpoklicane sinove. Radi teh je prošil za podporo za preživljanje. Stvar so dolgo in natančno preiskovali in zdaj so dovolili možu — 67 v dnevne podpore. Kaj je to? Nekateri dobijo preveč, drugi premalo, marsikdo pa, ki je potreben, tudi nič!

Ničesar ne vedo o miru.

Dunaj, 13. avgusta. Vest o posredovanju za mir označujejo tukajšnji krogi za kombinacije. Nobena nevtralna vlada ni storila koraka in tudi ni znano, da bi z nemške strani kaj nameravali.

Drobiž.

Nov kurz na Hrvaškem.

Zagreb, 13. avgusta. Z dogodki na Hrvaškem se že cele tedne bavijo merodajni faktorji. Vest, da bi hrvaški minister Unterkhäusser zamenil bana Mihalovića, ni resnična, ker Unkelhäusser sam ne želi priti v Zagreb. Tudi kandidatura Škerlec, Hidegethy in Rauch ni resnična.

Vendar pa so se na merodajnih mestih že definitivno odločili in na Hrvaškem nastane kurz, čist hrvaški kurz, ki pomete dvomljivo, državi nevarno gonjo.

Zahteve češkega svaza.

Praga, 13. avgusta. Načelnik Češkega Svaza posl. Staněk je poslal včeraj ministrskemu predsedniku pismo, čegar posamezni odstavki so v čeških listih zaplenjeni. Staněk zahteva sklicanje parlamenta in delegacij, ker porablja vlada brezparlamentarni čas za izdajanje naredb, ki vzemirjajo ljudstvo. Govori tudi o zvišanju krušnih cen. Svaz protestira proti brezsmiselnim prebiranjem. Konec pisma zahteva razgovor o pogajanjih za mir.

Revizija bukaških dogovorov.

Budimpešta, 13. avgusta. V zadevi dodatnega predloga k bukaškemu dogovoru o miru ki ga je stavil zunanji minister grof Burian ogr. min. predsedniku Wekerleju, se je vršila v ogr. justičnem ministrstvu konferenca, ki je skicirala šest posebnih točk, kojih najvažnejša je prva, ki določa, da naj odloča prebivalstvo, hoče li dobiti ogrsko državljanstvo ali pa ohraniti romunsko.

Afere rumunskih ministrov.

Bukarešta, 13. avgusta. Bivšega ministra Constantinescu so zaprli. Pri njem na domu so našli dokumente, da je imel tajno tiskarno za netenje sovražne agitacije v Moldavi.

Berolin, 13. avgusta. Iz Jaša se poroča, da se je izdalo proti prejšnjemu šefu policije, Panaitescu, zaporno povelje; pred vojno je dobil visoke svote od antante in je delal za njeno korist.

Bukarešta, 13. avgusta. Minister za zunanje zadeve Arion je protestiral, da je poslanec Tatrascanu rekel, da se ruski poslanik Poklevski-Kozel z romunsko kraljico stavi na čelo neki zvezi ruskih oficirjev. Romunija je napram vsem državam nevtralna in ne dopušča neuljudnosti napram antanti.

Finsko-ruska pogajanja.

Stockholm, 13. avgusta. Finsko-ruska pogajanja so zelo težavna. Rusi stavijo nesmiselne zahteve.

"Cunardline" zgubila tretjino ladij.

Amsterdam, 13. avgusta. "Cunardline" sporoča, da so potopili nemški podmorniki tekom leta 1917 tretjino njenih ladij v vrednosti tri in pol milijonov funtov šterlingov.

Diplomatska svoboda.

Curih, 13. avgusta. "Daily Mail" javlja, da stoji komisar boljševikov Litvinov pod policijskim nadzorstvom.

Veda in politika.

Bern, 13. avgusta. Kraljeva akademija znanosti v Londonu je odklonila predlog črtati častne člane, ki so tuji državljani.

Smrt iznajditelja Pageja.

Berolin, 13. avgusta. "Chicago Tribuna" poroča da je slóviti angleški iznajditelj Page pri poizkusni vožnji ponesrečil. Page je konstruiral angleške tanke in aeroplanne za bombe.

Velika eksplozija.

Bukarešta, 13. avgusta. V Vasluj v Moldavi je eksplodiralo veliko skladišče municije, pri tem je storilo smrt mnogo ljudi. Število poškodovanih je veliko.

Tatvina sukna.

Dunaj, 13. avgusta. Nocoj so zločinci vlomili v trgovino s suknom Alberta Thiegera na Dunaju in so ukradli sukna za 50.000 K. Blagajno odnesti pa se jim ni posrečilo.

Širom sveta.

Sestra profesorja Masaryka obsojena na smrt. Dunajski listi javljajo, da je amerikansko Čehinjo Joroškovo, sestro profesorja Masaryka, dunajsko divizijsko sodišče obsodilo na smrt radi špijonaže. Obsojenka je prišla pred letom dni iz Amerike na Češko. Za pot da je dobila od češkega narodnega odbora v Newyorku 500 dolarjev.

Češki drž. poslanec Maštalka je odložil mandat, ker se je del njegovih volitev izrekel za dr. Kramarjevo strujo.

Novi biskup v Djakovu. Za biskupa v Djakovu bo imenovan baje zagrebški kanonik Stjepan Korenić, pristaš hrvaško-srbske koalicije. Wekerle je baje koaliciji obljubil, da bo imenovanje predložil kralju v potrditev. — Slovesno ustoličenje novega biskupa v Senju dr. Jurija Cariča se bo vršilo 15. t. m.

Smrtna obsodba Emila Davida se najbrž ne bo izvršila niti tedaj, če bo zavrnjena ničnostna pritožba, ker izrek krivde ni bil soglasen. V takih slučajih se navadno vselej predloži pomilostilni predlog s priporočilom.

Otroci mro. V Bosni je v poslednjih dveh letih vojne umrlo, kakor izkazuje uradna statistika 163.000 otrok pod 10 let.

Doklade nemškimi vojakom in podčastnikom. Cesar Viljem je dovolil podčastnikom in moštvi mesečno doklado 9 mark na fronti in 6 mark v zaledju.

Nameščenci občine Praga so zagrozili s stavko, ako ne dobe draginjskih doklad.

Stroj za dviganje torpediranih ladij. Simson, predsednik ameriške reševalne družbe, je baje iznašel stroj za dviganje torpediranih ladij.

Rekord tobakove letine v Bosni. Iz Sarajeva se poroča: Letoš je pričakovati v Bosni in Hercegovini tako bogate tobakove letine, kot je še ni bilo izza okupacije. Napram normalnemu donosu 20.000 do 35.000 metrskih stotov se pričakuje letos najmanj 50 do 60.000 metrskih stotov.

Plesi prepovedani. Prepoved p esov je še v veljavi. Vse prošnje za plesne prireditve so bile kratkomalo zavrnjene. Tako javljajo iz — Berolin.